

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylöl 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri ve Ödenekleri (TL)	3
Tablo 2: Proje Gerçekleşmeleri (TL)	4
Tablo 3: Erasmus ve AB Proje Gerçekleşmeleri (€)	6
Tablo 4: İKB ve ASEAN Proje Gerçekleşmeleri (\$)	6
Tablo 5: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Bütçe Gelirleri (TL).....	7
Tablo 6: Alımlara İlişkin Tablo.....	13

KISALTMALAR

- ASEAN** : Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği
- EKAP** : Elektronik Kamu Alımları Platformu
- BMMYK** : Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
- DAFI** : Albert Einstein German Academic Refugee Initiative
- HESP** : Higher Education Support Programme
- İKB** : İslam Kalkınma Bankası
- TÖMER** : Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurumunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
2. Uygulama Süresi Otuz Günün Üzerinde Olan Mali Desteklerden Bazıları İçin Sözleşme Düzenlenmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 24.03.2010 tarihli ve 5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile kurulmuş, ancak 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 104'üncü maddesi ile 5978 sayılı Kanun'un bazı maddeleri yürürlükten kaldırılarak, 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ellibirinci bölümünde Başkanlığın kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 732'nci maddesinde Başkanlığın faaliyetleri;

“a) Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızla ilgili çalışmalar yapmak ve sorunlarına çözüm üretmek,

b) Soydaş ve akraba topluluklar ile sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla bu topluluklara yönelik faaliyetler yürütmek,

c) Avrupa Birliği çerçevesinde yürütülen projeler ile Yükseköğretim Kurulu ve üniversiteler hariç olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenlerle, uluslararası anlaşmalar çerçevesinde ülkemize gelen öğrencilerin, ülkemizdeki eğitim süreçlerinin başarılı bir şekilde sonuçlandırılması için her türlü esası belirleyerek, ilgili kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlamak,”

şeklinde sayılmıştır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Başkanlık kamu tüzel kişiliğine haiz, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı Cetvelin “Özel Bütçeli Diğer İdareler” başlıklı (B) bölümünde yer alan özel bütçeli bir kurumdur.

Başkanlık merkez teşkilatı olarak kurulmuş olup; bir Başkan, üç Başkan Yardımcısı, Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanlığı, Kültürel ve Sosyal İlişkiler Daire Başkanlığı, Kurumsal İlişkiler ve İletişim Daire Başkanlığı, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığı, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Personel Daire Başkanlığı, Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği olmak üzere 9 hizmet birimi ile Başkanlık Müşavirleri, Basın Müşavirliği, Özel Kalem Müdürlüğü ve İç Denetçilerden oluşmaktadır.

Başkan, Başkanlığın en üst amiri olup, Bakana karşı sorumludur.

Başkana yardımcı olmak üzere en çok üç başkan yardımcısı atanabilmekte ve başkan yardımcıları Başkana karşı sorumludur.

Başkanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda Başkana yardımcı olmak üzere en çok üç başkanlık müşaviri görevlendirilebilmektedir.

Başkanlık, görevleri ve süresi belirtilmek kaydıyla Başkanın teklifi ve Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları kurabilmektedir.

Başkanlık, hizmetlerini takip ve koordine etmek için gerekli görülen yerlerde Başkanın teklifi ve Bakanın onayı ile koordinasyon ofisleri açabilmektedir. Başkanlığın Ankara, İstanbul ve Edirne olmak üzere üç ilde koordinasyon ofisi bulunmaktadır.

Başkanlıkta, 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 26'ncı maddesine göre sözleşme ile yerli veya yabancı uzman, 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41'inci maddesine göre de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanı ve Uzman Yardımcısı istihdam edilebilmektedir. Ayrıca, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 25'inci maddesine göre geçici görevlendirme yapılabilmektedir.

Başkanlıkta 2023 yılı sonu itibarıyla toplam 481 kadro mevcut olup, 193 memur, 41 sözleşmeli personel, 5 sözleşmeli bilişim personeli ve 131 sürekli işçi olmak üzere toplam 370 personel görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bir bakanlığa bağlı olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlere harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve 5018 sayılı Kanun'a ekli (II) sayılı Cetvelin "Özel Bütçeli

Diğer İdareler” başlıklı (B) bölümünde yer alan özel bütçeli bir idaredir.

Başkanlığa 2023 yılında 7427 sayılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 1.063.265.000,00 TL tutarında ödenek tahsis edilmiş olup, 2023 yılı içerisinde ise toplam 293.514.262,00 TL ekleme yapılmış; 211.603.282,00 TL ödenek düşülmüştür. Toplam 1.145.175.980,00 TL'lik ödeneğin 1.129.212.538,00 TL'si harcanmıştır.

Tablo 1: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri ve Ödenekleri (TL)

Ekonomik Kod	Açıklama	Başlangıç Bütçe Ödenegi	Nihai Ödenek	Bütçe Gideri	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01	Personel Giderleri	103.506.000	148.124.000	147.084.086	99,29
02	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Pr.	16.463.000	23.373.000	23.005.592	98,42
03	Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	35.209.000	46.379.149	46.148.941	99,50
05	Cari Transferler	898.087.000	915.799.831	901.488.041	98,43
06	Sermaye Giderleri	10.000.000	11.500.000	11.485.878	99,87
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00
	Genel Toplam	1.063.265.000	1.145.175.980	1.129.212.538	98,60

Cari Transferler, kamu idaresinin bütçe giderleri içerisinde 79,83 oran ile en yüksek paya sahip kalem olmakla birlikte, dernek ve vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarına proje yardım talepleri doğrultusunda yapılan karşılıksız ödemeleri ve ayrıca ülkemize eğitim amacıyla gelen uluslararası öğrencilere karşılıksız şekilde yapılan aylık burs, uçak bileti, Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) ücreti, barınma desteği, sağlık sigortası vb. her türlü harcamaları kapsamaktadır.

Ayrıca Başkanlık tarafından dış kaynaklı fonlar kullanılarak Suriyeli ve diğer uluslararası öğrencilerin yükseköğrenime erişimini sağlamak amacıyla Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK), bir sivil toplum kuruluşu olan SPARK ve İslam Kalkınma Bankası (İKB) ile ortaklaşa projeler yürütmektedir. Başkanlık, bu projeler kapsamında öğrencilerin seçilmesi, eğitim görecekları kurumlara yerleştirilmesi, aylık burslarının ve barınma desteklerinin ödenmesi ile öğrencilerin Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Sağlık Sigortası ve cari hizmet maliyetlerinin karşılanması sorumludur.

BMMYK ile ortak yürütülen Higher Education Support Programme (HESP) Projesi kapsamında 2023 yılında Başkanlığa 16.317.926,00 TL aktarılmıştır. Proje kapsamında

19.610.913,00 TL harcanmıştır. Proje için aktarılacak olan meblağ 2023 yılı sonu yerine 2024 yılı başında gönderildiğinden ilgili hesap 2023 yılında eksi bakiye (-2.580.828,67 TL) vermiş olup, söz konusu projeye dair 2023 yılı için hem aylık olarak hem de yılsonunda Hazine ve Maliye Bakanlığı ile yapılan mutabakat ve 25 Ocak 2024 tarihinde Başkanlığa aktarılan 6.811.750,00 TL'lik ödeme ile birlikte HESP bütçesi artı bakiye ile yürütülmeye devam etmektedir.

BMMYK ile yapılan Albert Einstein German Academic Refugee Initiative (DAFI) Projesi kapsamında 2023 yılı içerisinde Başkanlığa 18.468.610,83 TL aktarılmıştır. Proje kapsamında 14.902.651,30 TL harcanmış, 2023 yılı DAFI Bütçesinde 3.998.990,84 TL kalmış olup, söz konusu tutar BMMYK hesabına geri gönderilecektir.

Başkanlık tarafından, Suriyeli sığınmacılara yönelik verilecek yükseköğretim alanındaki destek için uluslararası bir sivil toplum kuruluşu olan ve ülkemizde yükseköğretim alanında faaliyet gösteren SPARK ile işbirliği yapılmış ve bu kapsamda SPARK tarafından Başkanlığa 2023 yılı içerisinde 6.131.629,16 TL aktarılmıştır. Proje kapsamında 9.115.875,54 TL harcanmış, 2023 yılı SPARK bütçesinde 435.153,83 TL kalmış, söz konusu tutar 2024 yılına devredilmiş olup, proje devam etmektedir.

İslam Kalkınma Bankası ile ortak yürütülen burslandırma programı çerçevesinde Başkanlığa aylık burs, katkı payı, genel sağlık sigortası ve destek personeli ödemelerini karşılamak için 2023 yılı içerisinde 61.364.657,09 TL aktarılmıştır. Proje kapsamında 2023 yılı içerisinde harcanan tutar ise 59.906.120,86 TL olarak gerçekleşmiş, 2023 yılı sonunda 3.688.391,11 TL kalmış, söz konusu tutar 2024 yılına devretmiş olup, proje devam etmektedir.

NAMA Vakfı ile ortak yürütülen burslandırma programı çerçevesinde NAMA Vakfı tarafından Kuruma aylık burs, katkı payı, genel sağlık sigortası ve destek personeli ödemelerini karşılamak için 2023 yılı içerisinde 368.544,93 TL aktarılmıştır. Proje kapsamında 2023 yılı içerisinde harcanan tutar ise 277.100,00TL olarak gerçekleşmiş, 2023 yılı sonunda 91.444,93 TL kalmış, söz konusu tutar 2024 yılına devretmiş olup, proje devam etmektedir.

Tablo 2: Proje Gerçekleşmeleri (TL)

Proje Hesap Adı	2023 Açılış Bakiyesi	2023 Tahsilat	2023 Diğer Gelir	2023 Harcama	2024 Devir
BMMYK-HESP	522.258,33	16.317.926,00	189.900,00	19.610.913,00	-2.580.828,67
BMMYK-DAFI	433.031,31	18.468.610,83	0	14.902.651,30	3.998.990,84

SPARK	3.419.400,21	6.131.629,16	0	9.115.875,54	435.153,83
İKB	2.207.385,65	61.364.657,09	22.469,23	59.906.120,86	3.688.391,11
NAMA	0	368.544,93	0	277.100,00	91.444,93
TOPLAM	6.582.075,50	102.651.368,01	212.369,23	103.812.660,70	5.633.152,04

Diğer taraftan, "Active Citizenship For Minority Groups" isimli ve 2020-1-TR01-KA204-093295 numaralı Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenen bir Avrupa Birliği Erasmus projesi yürütülmektedir. Proje 2021-2023 yılları arasında 24 aylık bir süreçte uygulanmaktadır. Proje için hibe edilen toplam bütçe 158.745,00 €'dur. Projenin hedef kitlesini Avrupa'da yaşayan ve Türk tabiyetine mensup gruplar oluşturmaktadır. Ulusal Ajans tarafından 2023 yılında bu proje için toplam 31.684,00 € Başkanlığa gönderilmiştir. Bu proje kapsamında 2023 yılı içerisinde gerçekleşen harcama tutarı 34.746,02 €'dur. Bu proje kapsamında 2023 yılı içerisinde toplam tutar olan 34.746,02 €'nun tamamı harcanmış olup, Başkanlığa iletilecek bütçenin geri kalan kısmı proje kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kullanılacaktır.

Ayrıca, "Youth Entrepreneurship and Empowerment Project" isimli ve 2021-1-TR01-KA220-000029263 numaralı Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenen bir Avrupa Birliği Erasmus+ projesi yürütülmektedir. Proje 2022-2024 yılları arasında 24 aylık bir süreçte uygulanmaktadır. Proje için hibe edilen toplam tutar 144.152,00 €'dur. T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Avrupa Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Türkiye Ulusal Ajansı) tarafından 2023 yılı içerisinde 57.660,80 € Başkanlığa gönderilmiştir. Proje kapsamında 2023 yılı içerisinde gerçekleşen harcama tutarı ise 8.132,00 €'dur. Proje için ek bütçenin geri kalan kısmı proje kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kullanılacaktır.

Ayrıca, "Equal Rights Equal Opportunities" isimli ve 2022-2-TR01-KA152-YOU-000090486 numaralı Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenen bir Avrupa Birliği Erasmus+ projesi yürütülmektedir. Proje 2022-2024 yılları arasında 24 aylık bir süreçte uygulanmaktadır. Proje için hibe edilen toplam tutar 25.264,00 €'dur. T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Avrupa Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Türkiye Ulusal Ajansı) tarafından 2023 yılı içerisinde 20.344,83 € Başkanlığa gönderilmiştir. Bu proje kapsamında 2023 yılı içerisinde gerçekleşen harcama tutarı 17.563,53 €'dur. Proje için ek bütçenin geri kalan kısmı proje kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kullanılacaktır.

kullanılacaktır.

Tablo 3: Erasmus ve AB Proje Gerçekleşmeleri (€)

Proje Adı	2023 Açılış Bakiyesi	2023 Tahsilat	2023 Harcama	2024 Devir	2024 Devir (TL)
Active Citizenship For Minority Groups	3.062,02	31.684,00	34.746,02	0	0
Youth Entrepreneurship and Empowerment Project	2.654,80	57.660,80	8.132,00	52.183,60	1.702.886,55
Equal Rights Equal Opportunities	0	20.344,83	17.563,53	2.781,30	90.761,05
TOPLAM	5.716,82	109.689,63	60.441,55	54.964,90	1.793.647,60

Başkanlık tarafından 2023 yılı itibarıyla merkezi Endonezya’da bulunan Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) ile ülkemizin Güneydoğu Asya açılım politikasının siyasi ve ekonomik hedeflerine ulaşabilmesine ve bölgedeki görünürlüğünün artırılmasına burslandırma marifetiyle katkı sağlamak amacıyla ortak burs programı oluşturulmuştur. Başkanlık tarafından kullanılan dış kaynaklı fonlardan olan İslam Kalkınma Bankası ve ASEAN projeleri için Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşüyle dolar hesabı açılmıştır. İlgili kurumlardan gelen tahsilatlar, ABD doları olarak USD hesaplarına gelmekte ve ihtiyaç anında TL’ye çevrilerek harcanmaktadır.

Tablo 4: İKB ve ASEAN Proje Gerçekleşmeleri (\$)

Proje Adı	2023 Açılış Bakiyesi	2023 Tahsilat	2023 Harcama	2024 Devir	2024 Devir (TL)
İKB Projesi	0	2.326.548,57	2.038.291,57	288.257,00	8.501.073,66
Türkiye Bursları – ASEAN Ortak Burs Programı	0	211.081,12	0	211.081,12	6.225.056,63
TOPLAM	0	2.537.629,69	2.038.291,57	499.338,12	14.726.130,29

Başkanlığın gelirleri ise şunlardır:

- Genel bütçeden yapılacak yardımlar.
- Başkanlığa yapılacak her türlü bağış, yardım ve vasiyetler.
- Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.
- Diğer gelirler.

Ekonomik kodlamamın birinci düzeyi esas alınarak oluşturulan aşağıdaki Tabloda 2023 yılı bütçe gelirlerine ilişkin verilere yer verilmiştir.

Tablo 5: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Bütçe Gelirleri (TL)

Ekonomik Kod	Bütçe Gelirlerinin Türü	Bütçe Geliri	Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler	Net Bütçe Geliri
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	182.023,90	0	182.023,90
4	Alınan Bağışlar ve Yardımlar	1.121.123.310,00	0	1.121.123.310,00
5	Diğer Gelirler	9.497.746,92	0	9.497.746,92
TOPLAM		1.130.803.080,82	0	1.130.803.080,82

Ekonomik sınıflandırmaya göre ‘Teşebbüs ve Mülkiyet Geliri’ olarak görülen tutar, kamu idaresi tarafından tahsil edilen kira gelirleridir. Kamu idaresinin özel bütçe olması nedeniyle Hazineden yapılan kaynak aktarımına göre bağış ve yardımlar kapsamında alınan tutarlar düşük oranda gerçekleşmiştir. Diğer çeşitli gelirler ise mükerrer ödendiği tespit edilen öğrenci harç ödemelerinin iadesi, proje ödemelerinden artan paraların iadesi, çeşitli sebeplerden kaynaklanan öğrenci burs iadeleri gibi kalemlerden oluşmaktadır.

Kamu idaresinin Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; 2023 yılı faaliyet gideri 1.233.651.626,62 TL, net faaliyet geliri 1.258.512.320,29 TL olup, dönem olumlu faaliyet sonucu 24.860.693,67 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Başkanlık, 5018 sayılı Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli bir idaredir. Bütçe işlemleri bakımından ilgili yıl bütçe kanunlarına tabidir. Bütçe ve ödenek yapısı, merkezi bütçe prosedürlerine tabii olarak yürütülmektedir.

Başkanlığın mali işlemlerin muhasebeleştirilmesinde tabii olduğu mevzuat, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'dir. Muhasebeleştirmede, Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi kullanılmaktadır. Başkanlık, 23.10.2019 tarihi itibarıyla Tek Hazine Kurumlar Hesabı sistemine geçmiş bulunmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer

alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş Veriler Defteri,
- Geçici ve Kesin Mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet Sonuçları Tablosu,
- Öz Kaynak Değişim Tablosu,
- Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu,
- İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin

hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenmiş olup, ilgililere bildirilmiştir.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları kısmen yeterlidir. Başkanlık personeline etik değerlere ilişkin bilgi verilmekte ve "Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi" Başkanlık personeline imzalatılmaktadır. Etik kurallar bilinmekle birlikte farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmaların yetersizliği nedeniyle kısmen yeterlidir.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmaktadır. Görev dağılım çizelgeleri oluşturulurken faaliyet veya mali karar ve işlemin farklı kişilere verilmesi sağlanmaktadır.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, 657 sayılı Kanun, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanlığı Yönetmeliği, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında Çalıştırılacak Sözleşmeli Personel Hakkında Yönetmelik gibi mevzuat çerçevesinde belirlenmiş durumdadır.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler henüz belirlenmemiştir, bu konuda yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

Risk Değerlendirme Standartları

Kurum 2019-2023 yıllarını kapsayan Stratejik planı, 5018 Sayılı Kanun, Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu gibi mevzuat çerçevesinde katılımcı yöntemler kullanılarak zamanında yayımlanmıştır. İçerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İç kontrol risklerinin tanımlamasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber idarenin hâlihazırda oluşturulmuş periyodik, düzenli ve sistemli bir Kurumsal Risk Yönetim Sistemi bulunmamaktadır. Henüz söz konusu riskler belirlenmediğinden bu çalışmalar yeterli değildir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik riskler henüz belirlenmediğinden, risklerin değerlendirilmesi yönünde de herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri yazılı olarak hazırlanmıştır. Ancak süreçlerin personele duyurulması ve otomasyonu açısından eksiklikler vardır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. Görev dağılım çizelgeleri oluşturulurken faaliyet veya mali karar ve işlemin farklı kişilere verilmesi sağlanmıştır.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

İç Denetim raporlarında yer alan bulgulara istinaden eylem planları belirlenmiştir, belirlenen eylem planlarının uygulanmasına başlanmıştır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 2'si doludur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı 2023 .yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurumunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımlarına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2023 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; Kanun'un 21'inci ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükmü yer almaktadır.

Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (1) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği belirtilmiştir.

Aynı düzenlemenin üçüncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve

22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı ifade edilmiştir.

İdare tarafından gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarına ilişkin doğrudan temin yıllık harcamalarının toplam tutar üzerinden oranlanması yapılmış olup 31.12.2023 tarihi itibarıyla aşağıdaki Tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6: Alımlara İlişkin Tablo

Adı	İlişkili Alım Türü	Yıl	Limit Tutarı (TL)	Yıl İçi Toplam Ödenen (TL)	Kullanım Oranı (%)
Mal Alımı	22/D ve 21/F Kapsamında	2023	16.978.944,00	10.711.997,98	63,08
Hizmet Alımı	22/D ve 21/F Kapsamında	2023	79.755.118,00	14.084.001,27	17,65
Yapım İşi	22/D ve 21/F Kapsamında	2023	1.163.600,00	661.400,00	56,84

Buna göre mal ve hizmet alım ile yapım işi bedellerinin yıllık bütçe ödeneğinin %10'unu aştığı, buna karşılık aşılacak kısım için Kamu İhale Kurulunun uygun görüşünün alınmadığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamındaki parasal limitler dâhilinde gerçekleştirilen mal alımlarında, bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması gerekmektedir.

BULGU 2: Uygulama Süresi Otuz Günün Üzerinde Olan Mali Desteklerden Bazıları İçin Sözleşme Düzenlenmemesi

Uygulama süresi otuz günün üzerinde olan dolayısıyla da faaliyet desteği değil proje desteği niteliği taşıyan bir kısım mali destekler için sözleşme düzenlenmeyip yararlanıcılarından taahhütname alındığı tespit edilmiştir.

17.02.2021 tarihli ve 31398 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Mali Destek Yönetmeliği'nin;

“Proje desteğinin esasları” başlıklı 7'nci maddesinde; proje desteğinin; çağrı esaslı proje desteği ile doğrudan proje desteğinden oluştuğu, proje desteğinin, desteğin türüne göre başvuru sahibi tarafından hazırlanan bir projeye istinaden verileceği, proje desteğinden yararlanacak

başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanacağı, her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Parasal Sınırlar ve Oranlara İlişkin Tebliğde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı mutemetleri için belirlenen avans tutarının beş katına kadar desteklenecek olan projelerin Başkan oluru ile bu tutarın üzerinde olan projelerin ise Bakan oluru ile onaylanacağı,

“Faaliyet desteğinin esasları” başlıklı 10’uncu maddesinde; faaliyet desteğinin, uygulama süresi otuz güne kadar olan faaliyetler için sağlanan mali destek olduğu, faaliyet destek tutarına ilişkin üst sınırın, her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Parasal Sınırlar ve Oranlara İlişkin Tebliğde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı mutemetleri için belirlenen avans tutarının beş katı olduğu,

“Mali destek başvurularının değerlendirilmesi ve sonuçların bildirilmesi” başlıklı 11’inci maddesinin dördüncü fıkrasında; proje desteğinin başlatılması için Başkanlık ile yararlanıcı arasında sözleşme imzalanacağı, faaliyet desteğinin başlatılması için yararlanıcının taahhütname imzalayarak Başkanlığa sunacağı,

hükme bağlanmış,

4’üncü maddesinin birinci fıkrasının sırasıyla (m), (n) ve (o) bentlerinde de;

Sözleşme: Proje desteğinden yararlanma ilke ve kurallarını, ödeme usul ve esaslarını, tarafların hak ve yükümlülüklerini ve bu yükümlülüklerin ihlalinin sonuç ve müeyyidelerini düzenleyen anlaşma ve ekleri,

Taahhütname: Faaliyet desteğinden yararlanacak yararlanıcılar tarafından imzalanan ve bu destek kapsamında aktarılan kaynağın kullanımına ilişkin beyanı ifade eden belge,

Yararlanıcı: Başkanlık tarafından mali destek sağlanan kurum ve kuruluşlar ile gerçek kişiler,

olarak tanımlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; uygulama süresi otuz güne kadar ve tutarı Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Parasal Sınırlar ve Oranlara İlişkin Tebliğde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı mutemetleri için belirlenen avans tutarının beş katına kadar olan mali destekler için sadece yararlanıcısından taahhütname alınması yeterli iken uygulama süresi otuz günün üzerinde olan mali desteğin,

tutarı ne olursa olsun Başkanlık ile yararlanıcı arasında imzalanan bir sözleşmeye bağlanması gerekmektedir.

Bu itibarla, uygulama süresi otuz günün üzerinde olan dolayısıyla da faaliyet desteği değil proje desteği niteliği taşıyan mali desteklerden bazıları için sözleşme düzenlenmeyip yararlanıcılarından taahhütname alınması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>